

De Tegemoetkomingsregeling Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB)

Jaring van der Zee, longarts PMA

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	Geen

Beroepsziekten regelingen in Europa

Nederland vrij uniek in Europa:

Tot voor kort geen uitkeringen voor beroepsziekten

(idee: bestaande vangnet sociale verzekeringen zijn voldoende?)

Desondanks schrijnende gevallen

- Man 59 jaar
- 30 jaar ongeschoolde arbeid in de glastuinbouw (rozenkweker)
- Ontwikkelt een Extrinsieke Allergische Alveolitis (Hypersensitivity Pneumonitis) bij blootstelling aan schimmelsporen (*Penicillium* spp)
- 2 jaar ziektewet, daarna ontslag
- WW (restverdiencapaciteit: geschikt voor alle functies zonder blootstelling)
- Vindt geen baan in krappe arbeidsmarkt
- Uiteindelijk **Bijstandsuitkering**

Sinds 1 januari 2023 geldt de TSB

- Vooralsnog alleen voor 3 aandoeningen
  - Longkanker door asbest
  - Allergisch beroepsastma
  - Schildersziekte (CSE)
- Eenmalige uitkering van ruim 20 k

TSB

STAATSCOURANT

Nr. 31978

29 november

2022

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten.

Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 25 november 2022, nr. 2022-0000185147, tot verlening van een tegemoetkoming aan werkenden en voormalig werkenden die lijden aan een beroepsziekte als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij het verrichten van arbeid (Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten)

Ingangsdatum: 01-01-2023
(publicatie Staatscourant 29-11-2022)

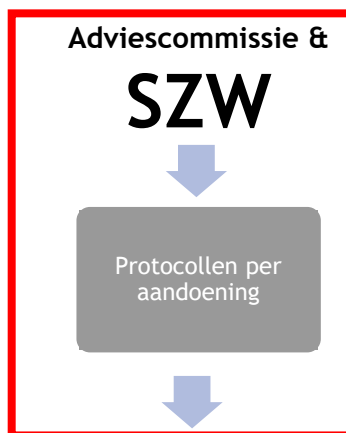

Wie voeren de TSB uit?

1. **ISBG** = Instituut Slachtoffers Beroepsziekten door Gevaarlijke Stoffen
(bij IAS, Instituut Asbestslachtoffers)
2. **LEXCES** = Landelijk Expertise Centrum Stoffengerelateerde beroepsziekten
taken: uitvoering TSB, research, opleiding
partners: RIVM, NKAL, IRAS (Utrecht), PMA, NCB (Amsterdam)
3. **Onafhankelijk panel** (1 Bedrijfsarts, 1 Longarts, 1 Arbeidshygiënist)

Schematische weergave procesflow TSB

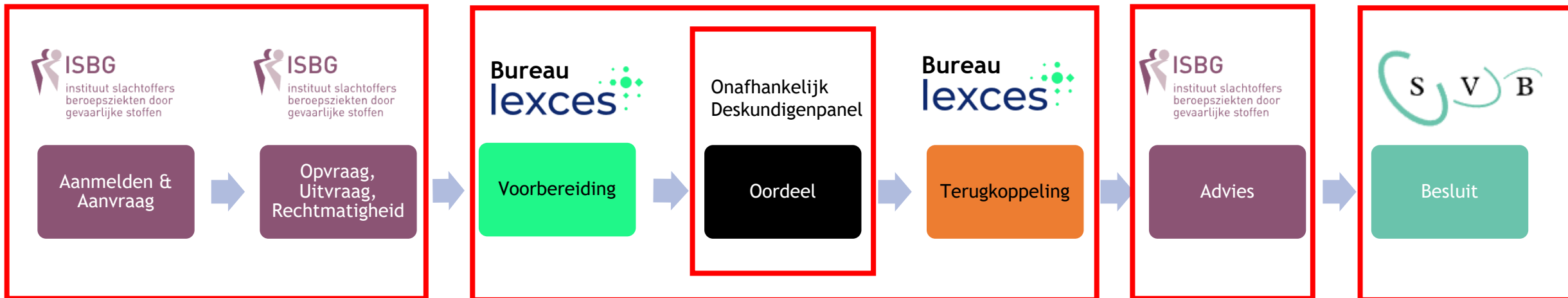

STAATSCOURANT

Nr. 46
9 januari
2023

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Bekendmaking van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 19 december 2022, nr. 2022-0000289360, houdende vaststelling van een afwegingskader causaliteit en drie protocollen in het kader van de Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten, alsmede vaststelling van het zogenoemde afkappunt in het kader van longkanker door asbest

Tussenstand november 2023

	Allergisch beroepsastma	Longkanker door asbest	CSE	Totaal
Aantal aanvragen	107	20	54	181
Besproken door panel	70	12	32	114
Positief	20 (29%)	1 (8%)	14 (44%)	35 (72%)
Negatief	47 (71%)	11 (92%)	18 (56%)	76 (73%)

Wat valt op?

I. Getallen blijven achter bij de verwachtingen

II. Laag percentage toekenning

Mogelijke oorzaken achterblijven getallen

- **Verwachtingen irreëel hoog (?)**
- **Problemen met diagnostiek (?)**
- **Onbekendheid met de regeling (?)**

Longkanker door asbest: verwachtingen

- Nieuwe gevallen van longkanker in NL: ca. 14 000 per jaar
- Nieuwe gevallen van longkanker door asbest: ca. 500 (Gezondheidsraad 2023)
- **Dus ca 3,5% van alle longkanker gevallen is asbest gerelateerd**

Ter vergelijking:

- Nieuwe gevallen van mesotheliom in NL: ca. 500
- Nieuwe gevallen van mesotheliom door asbest: ca. 500
- **Dus ca 100% van alle mesotheliomen is asbest gerelateerd**

TSB: eisen aan diagnostiek longkanker door asbest

Protocol TSB is hier tamelijk soepel!

1. **Longkanker vastgesteld** (onafhankelijk welk type)
2. **Asbestblootstelling minimaal 5 vezeljaren**
(dan ca 50% veroorzakingskans dat longkanker asbest-gerelateerd is)

Wat is dan het probleem bij longkanker door asbest?

- Er wordt bij de longkanker diagnostiek vrijwel nooit gevraagd naar beroepsexposities (dat had tot voor kort ook weinig consequenties!)
- Onbekendheid met de regeling (bij artsen en potentiële aanvragers)
- Vezeljaren is door niet-experts moeilijk in te schatten

Advies: elke longkanker met enige beroepsmatige blootstelling aan asbest aanmelden

Allergisch beroepsastma: verwachtingen

- Gebaseerd op epidemiologie: ca 15% van alle nieuwe gevallen van astma die op de volwassen leeftijd ontstaan komt door blootstelling op het werk
(Baur, Eur Resp Rev, 2012)
- Nieuwe astma diagnoses op volwassen leeftijd ca. 25 000 per jaar
- Dit zou voor NL neerkomen op ca 3000-4000 nieuwe gevallen van astma door het werk per jaar

TSB: eisen aan diagnose allergisch beroepsastma

1. Astma bronchiale

- a. Anamnestic
- b. Bevestigd met longfunctie (reversibiliteit >12% en/of bronchiale hyperreactiviteit)

2. Werkgerelateerdheid van het astma

- a. Anamnestic
- b. Sequentieel longfunctieonderzoek, provocatietest

3. Sensibilisatie

Geobjectiveerd met serologie of huidtest

4. Relatie met blootstelling op het werk voorshands aannemelijk

Mogelijke oorzaken bij laag aantal diagnoses allergisch beroepsastma

1. Discrepantie tussen epidemiologie (verwachtingen) en medische diagnostiek (werkelijk gestelde diagnoses)
2. Vrij strikt geformuleerde criteria voor de diagnose allergisch beroepsastma in de TSB
3. Nederland kent (kende) geen sterke diagnostiek naar beroepsziekten (slechts 2-3 expertise centra) “*consequenties waren tot voor kort ook zeer beperkt*”

1. Discrepantie epidemiologie en diagnostiek

Voorbeeld:

- In Nederland overlijden jaarlijks ca 9000 mensen vroegtijdig door blootstelling aan fijnstof in de buitenlucht (hard epidemiologisch bewijs)
- De diagnose “overlijden door blootstelling aan fijnstof” komt niet voor in NL (wordt geregistreerd als cardiovasculair overlijden, exacerbatie obstructief longlijden, dus multifactoriële aandoeningen)
- De diagnose overlijden door fijnstof is niet individueel te stellen

1. Discrepantie tussen epidemiologie en diagnostiek bij allergisch beroepsastma

- Epidemiologisch zouden er ca 3000 nieuwe gevallen van werkgerelateerd astma per jaar moeten zijn. Dit is dus niet alleen allergisch beroepsastma maar ook irritant induced en work aggravated astma. Oorzaak astma is multifactorieel.
- Bij epidemiologische studies wordt gekeken naar rol van werk bij de incidentie van **astma**. Vaak o.b.v. self reported astmaklachten, doctors diagnosis astma etc.
- Criteria voor het stellen van de diagnose **allergisch beroepsastma** in richtlijnen (en TSB) zijn tamelijk strikt (hoge specificiteit, sensitiviteit ??)

1. Discrepantie tussen epidemiologie en diagnostiek bij allergisch beroepsastma

Conclusie:

Werk kan één van de factoren zijn die leiden tot het manifest worden van een astma bronchiale zonder dat er sprake hoeft te zijn van een klassiek beroepsastma of werkgerelateerd astma.

Overschatting van als zodanig te diagnosticeren vormen van beroepsastma op basis van epidemiologische studies lijkt dus voor de hand te liggen.

2. Strikte criteria van richtlijnen en TSB regeling: huidige aanvragen

1. Astma bronchiale

- a. Anamnestic
- b. Bevestigd met longfunctie (reversibiliteit >12% en/of bronchiale hyperreactiviteit)

Negatief oordeel TSB
Aanvragen:

25% geen astma
diagnose

2. Werkgerelateerdheid van het astma

- a. Anamnestic
- b. Sequentieel longfunctieonderzoek, provocatietest

72% geen
werkgerelateerdheid
geobjectiveerd

3. Sensibilisatie

Geobjectiveerd met serologie of huidtest

4. Relatie met blootstelling op het werk voorhands aannemelijk

2. Strikte criteria van richtlijnen en TSB regeling

Voorbeeld:

- Proefdierwerker laboratorium, 31 jaar, ontwikkelt adult onset astma bronchiale
- Anamnestic werkgerelateerde klachten
- Sensibilisatie voor muize-en ratte urine

- Werkgerelateerde klachten NIET geobjectiveerd met sequentieel LF-onderzoek of provocatietest

3. Gebrekkige diagnostiek (?)

- Bij lang niet ieder geval van (adult onset) astma wordt gedacht aan het werk als oorzaak.
- Als wel aan het werk als oorzaak wordt gedacht volgt meestal geen diagnostiek volgens de huidige richtlijnen (NVALT, NVAB).
(“Geen expertise”, “te duur”, “niet meer mogelijk”, “patiënt wil niet” etc.)
- Richtlijn diagnostiek naar beroepsastma heeft zeer hoge specificiteit, maar lagere sensitiviteit (percentage vals negatieven PEF registratie etc.).
- Nederland kent geen uitgebreide historie van diagnostiek naar beroepsgebonden aandoeningen (bij ontbreken van financiële consequenties)

Conclusies

- TSB regeling dient meer bekendheid te krijgen
- Diagnostiek naar beroepsziekten moet in de breedte beter!
(Taak voor scholing door LEXCES en partners)
- Financiering van diagnostiek naar beroepsziekten dient geregeld te worden
- Iedere patiënt met longkanker en enige asbestblootstelling aanmelden
- Bij verdenking op allergisch beroepsastma > volledige diagnostiek volgens richtlijnen (laten) verrichten o.a. met het oog op TSB regeling